

ภาคผนวกที่ 15

เอกสารแผนฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล

DOCUMENT NO. : SAM-W-001

REV NO. : 0

EFFECTIVE DATE : 20/03/2019

เรื่อง : แผนฉุกเฉินสารเคมีหกรั่วไหล

ขั้นตอนปฏิบัติงาน

1 คำนิยามศัพท์

- 1.1 พนักงาน = พนักงาน/ลูกจ้างของบริษัทฯ
1.2 หัวหน้าสายงาน = ผู้ที่มีหน้าที่อนุมัติหรือรับผิดชอบในสายงาน/ฝ่าย

2 อุปกรณ์

- 2.1. ถังดับเพลิง
2.2. ผ้าปิดจมูก, หน้ากากกันเคมี
2.3. แวนตา
2.4. ถุงมือยาง
2.5. อุปกรณ์ซักเคมี เช่น ผ้า, ทราย, จีเลื่อย
2.6. รองเท้าบูท หรือ Safety
2.7. อุปกรณ์ดักสารเคมีและภาชนะบรรจุ

3 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 3.1 การเตรียมการก่อนเกิดเหตุ ผู้จัดการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (หน่วยงานที่มีสารเคมีบรรจุในภาชนะตั้งแต่ 50 ลิตรขึ้นไป) ได้
- 3.1.1 จัดให้พนักงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมี ได้รับการอบรมที่เหมาะสมตามวิธีการทำงานเรื่อง การควบคุมและจัดการสารเคมี และแผนระงับเหตุ "กรณีสารเคมีหกรั่วไหล"
- 3.1.2 จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล และวัสดุดูดซับตามชนิดของสารเคมีที่นำมาใช้ อย่างเพียงพอและเหมาะสม พร้อมกับตรวจสอบความพร้อมตามระยะเวลาที่กำหนด
- 3.1.3 จัดให้มีการนำข้อมูลความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมี (MSDS) ติดตั้งในจุดที่เหมาะสมกับการใช้สารเคมีดังกล่าว
- 3.1.4 จัดให้มีการซ้อมแผนฉุกเฉินตามระยะเวลาที่กำหนดตลอดจนมีการทบทวนและแก้ไขแผนระงับเหตุ
- 3.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ กรณีสารเคมีหกรั่วไหล
- 3.2.1 ผู้พบเห็นเหตุการณ์ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้
- (1) ตะโกนให้ดัง แจ้งเพื่อนร่วมงานว่า "น้ำยาเคมีหก , น้ำยาเคมีหก มาช่วยกันหน่อยเร็ว"
  - (2) รีบถอยห่างจากพื้นที่เกิดเหตุในระยะที่ปลอดภัย ไม่ควรคิดว่าที่เกิดเหตุไม่มีกลิ่นหรือไอระเหยของสารเคมี
  - (3) ดำเนินการแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือ ดังนี้
    - เวลาปกติ ให้แจ้ง หัวหน้างานที่รับผิดชอบพื้นที่และแจ้งผู้จัดการฝ่ายและจป.
    - เวลากลางคืน หรือวันหยุด ให้แจ้งหัวหน้างานหรือพนักงานที่อยู่ในพื้นที่
    - กรณีมีผู้บาดเจ็บ ให้ติดต่อฝ่ายบุคคล/จป. ผู้จัดการฝ่าย
  - (4) รายละเอียดการแจ้งเหตุ ระบุเหตุการณ์โดยการสังเกตการณ์จากภายนอกที่พอมองเห็น
    - สถานที่และจุดที่เกิดเหตุ
    - ประเภทสารเคมีและลักษณะการรั่วไหล
    - ปริมาณการหกและผลกระทบโดยรอบที่เกิดเหตุ
    - ผู้บาดเจ็บ มีหรือไม่
    - ชื่อผู้แจ้งเหตุและหน่วยงาน

ขั้นตอนปฏิบัติงาน

3.2.2 พนักงานที่ทำงานในพื้นที่เกิดเหตุ เมื่อได้รับแจ้งหัวหน้างานพร้อมทั้งดำเนินการต่อไปนี้

(1) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและประเมินอันตราย(หัวหน้างาน)

- ไปยังจุดเกิดเหตุ ทำการตรวจสอบและประเมินสถานการณ์ พร้อมกับตรวจสอบข้อมูล MSDS ของสาร เคมีที่รั่วไหล และสารเคมีอื่น ๆ ที่วางอยู่ใกล้เคียงกัน

(2) การควบคุมพื้นที่ (หัวหน้างาน/ผจก.ฝ่าย)

- ทำการปิดกั้น และเตือนผู้ทำงานบริเวณใกล้เคียงพร้อมแยก-กั้นบริเวณสารเคมีรั่วไหลทางเข้า-ออก และห้ามผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไป เช่น การใช้เชือกขึงและติดป้ายเตือนไว้ด้านหน้า , แจ้งผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงและอพยพถ้าจำเป็น

(3) การควบคุมสถานการณ์

- ให้สวมอุปกรณ์ป้องกันภัยที่เหมาะสมก่อนเข้าไปดำเนินการ และห้ามแตะต้องสารเคมีใด ๆ โดยไม่มีอุปกรณ์เด็ดขาด
- กรณีที่มีการระเหยของสารเคมีไวไฟ ห้ามทำให้เกิดประกายไฟ โดยการตัดระบบไฟฟ้า และควบคุมแหล่งกำเนิดความร้อน (เช่น บุหรี่, ประกายไฟ, เปลวไฟ) ทุกชนิด
- ระบายอากาศบริเวณที่สารเคมีหกั่วไหล

(4) ค้นหา และช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

- ตรวจสอบบริเวณโดยรอบว่ามีผู้บาดเจ็บหรือไม่ ถ้ามีต้องช่วยเหลือผู้บาดเจ็บก่อน (ตามวิธีการใน MSDS) ทั้งนี้ตนเองต้องไม่เสี่ยงต่ออันตรายด้วย

(5) หยุดการรั่วไหล และระงับการแพร่กระจาย

- ระงับการรั่วไหลของจุดที่เป็นต้นเหตุ ถ้าสามารถทำได้
- เก็บกวาดสารเคมี เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้ถ้าเป็นไปได้
- เคลื่อนย้ายสิ่งของ หรืออุปกรณ์ที่อยู่ใกล้ มิให้ปนเปื้อนสารเคมีที่หกั่วไหล
- ป้องกันแพร่กระจายสู่รางน้ำฝน หรือพื้นดิน โดยใช้วัสดุดูดซับสารเคมี เช่น **ทรายแห้ง ขี้เลื่อย ทำเป็นคั่นกันให้รอบน้ำยาที่หกแล้วจึงเทกลบด้วยปริมาณน้อย ๆ (ห้ามเทกลบครั้งละปริมาณมาก ๆ)** ให้คลุมด้วยผ้าพลาสติก เพื่อลดการแพร่กระจาย หรือป้องกันถูกฝน **ในกรณีที่ไม่สามารถจัดเก็บได้ทันที**
- กรณีสารเคมีไหลลงสู่ท่อระบายน้ำฝนให้แจ้ง จป.หรือ ผู้จัดการ โรงงาน เพื่อดำเนินการปิดกั้น มิให้ไหลออกไปสู่ภายนอกบริษัท ฯ

- ให้ จป. หรือ ผจก. โรงงานแจ้งขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เช่น เทศบาล ตำบล ในกรณีที่เป็สารเคมีอันตราย หรือมีปริมาณมากเกินไปจนความสามารถที่หน่วยงานจะรับได้เอง

(6) การทำความสะอาด

- กรณีที่เป็นของเหลว รอจนการดูดซับหรือทำลายฤทธิ์สารเคมีที่หกให้สิ้นสุดเสียก่อนจึงค่อยลงมือทำความสะอาด ใช้ฟลัสดักสารดูดซับใส่ภาชนะที่จัดเตรียมไว้และปิดให้เรียบร้อย แล้วทำความสะอาดrabที่เหลือจนแน่ใจว่าสารเคมีนั้นหมดไปจึงทำความสะอาด และเช็ดให้แห้ง (ห้ามใช้น้ำล้างก่อนการดูดซับเพราะจะทำปริมาณของสารเคมีหกั่วไหลมีมากขึ้น)
- กรณีเป็นของแข็ง ให้ทำความสะอาดด้วยเครื่องดูดฝุ่นอุตสาหกรรม อาจใช้ทรายขึ้นคลุก แล้วใช้ฟลัสดักกวาดพื้นด้วยแปรง และทำความสะอาด

ขั้นตอนปฏิบัติงาน

- ข้อควรระวังเกี่ยวกับสารเคมีไวไฟ ต้องป้องกันมิให้เกิดประกายไฟขึ้นในระหว่างการทำงานสะอาด ถ้าใช้เครื่องดูดฝุ่น ต้องเป็นชนิดที่ป้องกันการระเบิดได้ ต้องจัดให้มีระบบการถ่ายเทของอากาศที่ดี โดยการเปิดประตู เพื่อเจือจางไอระเหยสารเคมีหากจำเป็นต้องใช้พัดลมช่วยระบายอากาศ ต้องเลือกใช้อุปกรณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดประกายไฟ
- กรณีสารเคมีไหลลงรางน้ำฝน ให้ปิดกั้นโดยใช้ทรายและเปิดประตูระบายน้ำและพยายามดูดกลับไปยังระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลาง

(7) การกำจัดของเสีย

- ของเสียที่เป็นของแข็ง/เหลว ที่บรรจุในภาชนะจะต้องปิดให้เรียบร้อย พร้อมกับติดฉลากไว้ที่ภาชนะบรรจุให้ชัดเจน
- ส่งไปจัดเก็บ ณ จุดที่กำหนดและแจ้งผู้รับผิดชอบ เพื่อบรรจุส่งไปกำจัดภายนอกต่อไป

(8) การปฐมพยาบาล

หมายเหตุ - ให้ปฏิบัติตามวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่กำหนดไว้ใน MSDS ของสารเคมีที่หกั่วไหล

- (1) ลำดับขั้นการทำงาน อาจสลับได้ตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง
- (2) กรณีเกิดเพลิงไหม้ หรือหน่วยงานไม่สามารถควบคุมเพื่อหยุดการรั่วไหล หรือยับยั้งการแพร่กระจายได้

3.3 การปฏิบัติภายหลังเกิดเหตุ ให้ปฏิบัติตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

- 3.3.1 ผู้จัดการฝ่ายที่รับผิดชอบต้องเขียนรายงานในกรณีที่สารเคมีนั้นมากกว่า 50 ลิตรขึ้นไป โดยกรอรายละเอียดลงในแบบฟอร์มรายงานอุบัติเหตุ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมเพื่อรับสถานการณ์ฉุกเฉินขั้นตอนการปฏิบัติการแก้ไข และขั้นตอนการป้องกัน
- 3.3.2 ผู้จัดการฝ่ายร่วมกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ทำการพิจารณาปรับปรุงแผนฉุกเฉินกรณีสารเคมีหกั่วไหล

ขั้นตอนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการระงับเหตุฉุกเฉิน

พนักงานที่พบเหตุสารเคมีรั่วไหล
แจ้งเพื่อนร่วมงานที่อยู่ใกล้

หัวหน้างาน ผจก. ฝ่าย
ตรวจสอบสถานที่สังการ

หัวหน้างาน/ผู้ที่ได้รับ
มอบหมาย ทำการปิดกั้น
พื้นที่

ค้นหาผู้ได้รับอุบัติเหตุ

แจ้งฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ปฐม
พยาบาล และส่งโรงพยาบาล

ทีมควบคุมสถานการณ์ทำการ
สวมใส่อุปกรณ์ PPE

ถ้าควบคุมได้

รายงานผู้บังคับบัญชา

หัวหน้างาน

ควบคุมไม่ได้

ผจก.ฝ่าย

ผจก. โรงงาน

หัวหน้างานรายงาน
ผจก. ฝ่าย

ประสานงาน จป. แจ้ง
ประชาสัมพันธ์

จป. / ผจก. โรงงานแจ้งยังหน่วยงาน
ราชการสำนักงานเขต,เพื่อขอความ
ช่วยเหลือ

จป. / ผจก. โรงงานทำการปิด
กั้นไม่ให้สารเคมีรั่วไหลลง
รางสาธารณะ

- หัวหน้างาน
- ผจก. ฝ่าย
- ผจก. โรงงาน
- จป.
ประชุมสรุปรายงาน